

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ДЕПАРТАМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції
СТРАТЕГІЯ РЕФОРМУВАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ТОМ II

**ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

16 травня 2018 року

ОРГКОМІТЕТ:

МАЮРОВ
Михайло Олександрович

Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту, голова оргкомітету

ЄВДІН
Олександр Миколайович

Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

КОВАЛЕНКО
Віталій Володимирович

Заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту (з цивільного захисту), полковник служби цивільного захисту

ПАРТАЛЯН
Сергій Агопович

Заступник директора Департаменту організації заходів цивільного захисту, голова оргкомітету

ЛЕЩЕНКО
Олександр Якович

Заступник директора Департаменту – начальник управління захисту населення і територій Департаменту організації заходів цивільного захисту

МІРОШНІЧЕНКО
Олександр Олександрович

Заступник начальника управління – начальник відділу планування та моніторингу заходів цивільного захисту Департаменту організації заходів цивільного захисту

ЗАПОЛЬСЬКИЙ
Леонід Леонідович

Начальник науково-організаційного відділу УкрНДІЦЗ, підполковник служби цивільного захисту

КОВАЛИШИН
Богдан Михайлович

Начальник науково-методичного сектору УкрНДІЦЗ, підполковник служби цивільного захисту

МОГИЛЬНИЧЕНКО
В'ячеслав Васильович

Начальник відділу заходів захисту НДЦ заходів захисту УкрНДІЦЗ

ОГУРЦОВ
Сергій Юрійович

Учений секретар УкрНДІЦЗ, підполковник служби цивільного захисту

Секретаріат організаційного комітету:

СЛЮСАР
Анатолій Андрійович

Заступник начальника НДЦ заходів цивільного захисту – начальник відділу розвитку цивільного захисту УкрНДІЦЗ

БОРИСОВА
Анна Сергіївна

Науковий співробітник відділу розвитку цивільного захисту НДЦ заходів цивільного захисту УкрНДІЦЗ, капітан служби цивільного захисту

КОВАЛЬ
Яна Сергіївна

Молодший науковий співробітник відділу публічного управління цивільним захистом НДЦ заходів цивільного захисту УкрНДІЦЗ

У матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень актуальних проблем цивільного захисту, пов'язаних із: запобіганням надзвичайним ситуаціям, забезпеченням техногенної, пожежної та екологічної безпеки, практичними діями органів управління та сил цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій, організацією заходів цивільного захисту, науковим та методичним забезпеченням підготовки керівних кадрів та фахівців у сфері цивільного захисту, а також підготовкою населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти України

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

	стор.
Вовк Н.П. Оптимізація комунікативного процесу в управлінні НС	4
Вовчук С.Г., Яковець Н.М. Організація заходів цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах рівненської області	6
Ворович Б.О., Кутовий О.П., Маслюк Л.А. Сучасні інформаційні технології в управлінні ліквідацією надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період	9
Вітовецький В.О. Стан і перспективи реформування єдиної державної системи цивільного захисту з урахуванням проведення реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні	11
Горбаченко Ю.М. Пріоритетні напрямки оптимізації управління процесами цивільного захисту	14
Євдін О.М., Коваленко В.В., Слюсар А.А. Про заходи захисту населення, що проводяться під час воєнних конфліктів	16
Євдін О.М., Слюсар А.А. Стан та перспективи реформування єдиної державної системи цивільного захисту з урахуванням реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні	18
Єременко О.І. Аналіз виникнення та шляхи усунення пожежних небезпек на пелетних виробництвах	26
Кравченко Р.А. Питання стратегії зниження ризику надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру в Україні	30
Кришталь Т. М., Білека А. А. До поняття «цивільна безпека»	32
Лещенко О.Я. Загальнодержавні заходи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій на сучасному етапі розвитку держави	34
Мельник М.В. Особливості організації заходів цивільного захисту в умовах збройного конфлікту	42
Панімаш Ю. В. Інформаційна війна в Україні: сутність та можливості протидії	45
Повстин О.В. Удосконалення змісту теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі безпеки людини до управлінської діяльності	48
Ренкас А.Г. Войтович Д.П. Стан та перспективи реформування (розвитку) єдиної державної системи цивільного захисту з урахуванням проведення реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні	50
Савченко А.В. Критерии эффективности концепции использования гелеобразующих систем при ликвидации чрезвычайных ситуаций на объектах хранения и транспортировки нефтепродуктов	52
Тютюник В.В., Калугін В.Д. Створення та забезпечення функціонування автоматизованої системи моніторингу надзвичайних ситуацій в регіонах України	54
Тютюник В.В., Калугін В.Д., Кустов М.В., Левтеров О.А., Агазаде Т.Х. Науково-технічні напрямки розвитку підсистем моніторингу, попередження надзвичайних ситуацій та мінімізації їх наслідків єдиної державної системи цивільного захисту	57
Чубань В.С. Застосування економіко-математичних методів і моделей у сфері цивільного захисту	60

Шлях імплементації даної реформи визначив проблеми, без вирішення яких ми не можемо говорити про успішне її завершення. Основними з яких залишаються:

1. Значний відсоток відсутності створених місцевих пожежних підрозділів у новостворених громадах обумовлюється відсутністю вимог забезпечення пожежної безпеки на ввірених їм територіях у Кодексі цивільного захисту України [1, Ст. 18, 63].

2. Відсутні затверджені на законодавчому рівні механізми компенсації щодо участі у роботі місцевих пожежних команд добровільних пожежних.

3. Відсутня загальнодержавна програма популяризації, обґрунтування у необхідності функціонування на території громад місцевих пожежних підрозділів, необхідність їх підсилення шляхом вступу місцевого населення в число добровільних пожежних.

4. Існують невизначеності в законодавстві щодо процедур передачі новоствореним місцевим пожежним командам техніки та спорядження, зняття їх з балансу структурних підрозділів ДСНС України.

5. Не усі новостворені громади спроможні фінансувати створення та подальше утримання на своїй території місцевих пожежних підрозділів.

Цитована література

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI [Текст] // Офіційний вісник України. – 2012. – № 89. – Ст. 3589.

2. Практичний порадник з організації цивільного захисту в територіальних громадах. – К., 2017. – 80 с.

3. Про затвердження критеріїв утворення державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в адміністративно-територіальних одиницях та переліку суб'єктів господарювання, де утворюються такі підрозділи (частини) від 27.11.2013 № 874 [Текст] // Офіційний вісник України. – 2013. – № 96. – С. 113. – Ст. 3555.

4. Гонтар З. Г. Державне управління пожежною охороною на західноукраїнських землях у міжвоєнний період / З. Г. Гонтар // Зб. нак. праць «Ефективність державного управління». – 2012. – 32. – С. 185-192.

Савченко А.В.,

КРИТЕРИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ КОНЦЕПЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГЕЛЕОБРАЗУЮЩИХ СИСТЕМ ПРИ ЛИКВИДАЦИИ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ НА ОБЪЕКТАХ ХРАНЕНИЯ И ТРАНСПОРТИРОВКИ НЕФТЕПРОДУКТОВ

Разработка новых огнетушащих и огнезащитных веществ, технических устройств подачи, и тактических приемов, которые позволяют сократить время ликвидации пожаров на объектах нефтеперерабатывающего комплекса,

сократить количество сил и средств, а также разработка адекватных моделей, описывающих механизмы их применения являются актуальной проблемой.

На практике, основными способами защиты стенок резервуаров с нефтепродуктами от теплового воздействия является охлаждение водой. Для этого используются следующие технические устройства:

- системы орошения, стационарно установленные на резервуарах;
- различного рода гидромониторы, расположенные за обвалованием резервуара;
- подача воды через лафетные или ручные стволы от передвижной пожарной техники.

Все перечисленные способы обладают общими недостатками, которые характерны для воды. Относительно большое поверхностное натяжение существенно ограничивает способность воды к растеканию. Незначительная вязкость обуславливает низкую способность воды к удерживанию на вертикальных и наклонных поверхностях.

В работах [1-3] предлагается использовать гелеобразующие составы (ГОС) для охлаждения стен резервуаров и цистерн с углеводородами от теплового воздействия пожара. В отличие от жидкостных средств пожаротушения, ГОС практически на 100% остается на защищаемой поверхности.

Научный и практический интерес представляет прогнозирование поведения горящего резервуара, а также соседних резервуаров с нефтепродуктами, на которые действует тепловой поток при нанесении на них слоя ГОС.

Оценочные испытания технологии использования гелеобразующих систем для защиты резервуаров хранения нефтепродуктов от теплового воздействия пожара представлены в работе [2]. Установлена перспективность применения данных систем при ликвидации пожаров в резервуарных парках. Техническая реализация данной технологии позволит существенно расширить тактические возможности оперативно-спасательных подразделений, сократить необходимое количество сил и средств, для ликвидации пожаров на объектах нефтеперерабатывающего комплекса

Учитывая, что металл не смачивается жидкостями (эффект от пропитки отсутствует), результаты данных работ позволяют сделать только оценочные выводы. Поэтому, при планировании эксперимента по определению теплозащитных свойств ГОС на стальные элементы стен резервуаров необходимо:

- 1) варьировать значениями мощности теплового потока, принимая его максимальное значение 50 кВт/м²;
- 2) одним из факторов влияющих на теплозащитные свойства принять толщину слоя ГОС нанесенного на образец;
- 3) в полученных моделях учитывать возможность восстановления свойств гелевого слоя, путем распыления воды на ксерогель после первоначального испарения воды;
- 4) учитывать коэффициент использования ГОС.

Цитована література

1. Савченко А.В. Теоретическое обоснование использования гелеобразующих систем для охлаждения стенок резервуаров и цистерн с углеводородами от теплового воздействия пожара / А.В. Савченко, О.А. Островерх, А.С. Холодный // Проблемы пожарной безопасности: Сб. науч. тр. – Харьков, 2015. – Вып. 37. – С.191 – 195. Режим доступа к журн.: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/1054>.

2. Савченко А.В. Моделирование теплозащитных свойств гелеобразующих систем при ликвидации пожаров в резервуарных парках хранения нефтепродуктов / А.В. Савченко, О.А. Островерх // Проблемы пожарной безопасности: Сб. науч. тр. – Харьков, НУЦЗУ, 2016. – Вып. 39. – С. 243 – 249. Режим доступа к журн.: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/1054>.

3. Идаетов Д.А. Новые технологии снижения убытков от пожаров / Д.А. Идаетов, А.В. Савченко // Наукові дослідження у 2018 році: Матеріали XV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (9 лютого 2018 р.): – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 80-82. Режим доступа к журн.: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/6727>.

4. Савченко А.В. Оценочные испытания технологии использования гелеобразующих систем для защиты резервуаров хранения нефтепродуктов от теплового воздействия пожара / А.В. Савченко, О.А. Островерх, И.М.Хмыров, Т.М.Ковалевская // Проблемы пожарной безопасности: Сб. науч. тр. – Харьков, НУЦЗУ, 2017.– Вып. 41. – С.154 – 162. Режим доступа к журн.: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/1048>.

Тютюник В.В., Калугін В.Д.

СТВОРЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Територія України, як система з територіально-часовим розподілом параметрів життєдіяльності, у процесі свого функціонування та розвитку створює передумови для виникнення небезпек, які негативно впливають на стан природно-екологічного, економіко-технічного та соціально-політичного балансу на її території. В зв'язку з цим, для України є актуальною необхідність технічної реалізації заходів попередження та недопущення впливу небезпечних факторів на процес життєдіяльності населення та штатного функціонування різного роду об'єктів держави. Особливістю вирішення цієї проблеми для України є відсутність власних штучних супутників Землі для розміщення засобів дистанційного контролю території. Тому, виникає необхідність створення комплексної системи моніторингу надзвичайних ситуацій в регіонах держави за принципом територіального розміщення засобів контролю факторів надзвичайних ситуацій